

Лозинский А.Ф.

Львовский государственный университет безопасности жизнедеятельности

О РОЛИ И ЗНАЧЕНИИ СОВРЕМЕННОЙ УКРАИНСКОЙ ИСТОРИОГРАФИИ В ИССЛЕДОВАНИИ ВОПРОСОВ ПЕРВОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ

Аннотация

В статье анализируется научный потенциал современной украинской историографии по вопросам освещения событий связанных с историей Первой мировой войны. Показаны основные достижения и тенденции в анализе роли и значения современной украинской историографии в исследовании этой проблемы, выяснена степень освещения отдельных ее аспектов, обнаружены инновационные концепции.

Ключевые слова: Первая мировая война, историография, военнослужащие, участие украинцев в мировой войне, военные и политические события.

Lozynskiy A.F.

Lviv State University of Life Safety

ABOUT THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF MODERN UKRAINIAN HISTORIOGRAPHY IN THE INVESTIGATION OF ISSUES OF FIRST WORLD WAR

Summary

The article analyzes the scientific achievements of modern Ukrainian historiography regarding coverage of events related to the history of First World War. The basic achievements and tendencies in the analysis of the role and significance of modern Ukrainian historiography in the investigation of defined problem are demonstrated, the degree of coverage of some aspects is clarified, innovative conceptions are found.

Keywords: First World War, historiography, military officers, participation of Ukrainians in First World War, military and political events.

УДК (442)63-6

КОЛЕКТИВНА ПАМ'ЯТЬ ХУДОЖНИКА-РЕАЛІСТА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ МІХАЯ МУНКАЧІ

Молнар Б.Р.

Дебреценський університет

У статті проаналізовано творчість видатного угорського художника-реаліста другої половини ХІХ століття Міхая Мункачі. Звернено увагу на зв'язування Міхая Мункачі із Закарпаттям. Описано, як закарпатці пам'ятають про Міхая Мункачі та роль культурних організацій у збереженні пам'яті.

Ключові слова: художник, реаліст, полотна, фундатор, Закарпаття, Угорщина, Міхай Мункачі.

Постановка проблеми. Непереборне бажання вільної самореалізації часто заставляє видатних митців мандрувати по світу у пошуках ідеалу. Така доля спіткала і нашого земляка – видатного художника ХІХ ст., фундатора угорської національної школи реалістичного живопису Міхая Мункачі.

Міхай Мункачі є видатним представником реалістичного живопису Угорщини, мистецькі успіхи якого пов'язують також із культурою Німеччини, Франції та Закарпаття.

Уродженець Мукачева, який взяв собі псевдонім саме від назви міста, Міхая Мункачі (справжнє ім'я Міхаель фон Ліб. Ред.) тісно пов'язаний із Закарпаттям.

Пензлю Міхая Мункачі належать знакові твори, що ознаменували започаткування реалізму в угорському живописі: картини «Голгофа» (1884),

«Христос перед Пилатом» (1881), пейзажі «Тамнична вулиця», «Прихід угорців на свою батьківщину». Він також є автором розпису купола Віденського історичного музею.

Полотна Міхая Мункачі пройняті суворою правдою, їм властиві глибокий драматизм, що особливо підкреслюється контрастністю темних і світлих фарб, та гостро та психологічної характеристики образів.

Картини Міхая Мункачі зберігаються в Угорській Національній галереї, Закарпатському художньому музеї в Ужгороді, Старій Національній галереї в Берліні (нім. Alte National galerie) тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливе значення для вивчення життєвого та творчого шляху Міхая Мункачі мають наукові студії І.І. Лендєл, О.Ю. Галай [1], М. Дочинець [2], В. Зубач [3], А. Ножка [4], М.В. Олашин [5].

Мета статті. Головною метою представленої роботи є аналіз творчості видатного угорського художника-реаліста другої половини XIX століття Міхая Мункачі. Описати, як закарпатці пам'ятають про Міхая Мункачі та роль культурних організацій у збереженні пам'яті.

Виклад основного матеріалу. Висока гора в широкій долині, на якій височіє майже не зруйнований часом палац. Це Мукачівський замок, який століттями, як і все Закарпаття, був частиною Угорщини. Саме під стінами цього замку майже в бідній родині народився Міхай Ліб.

Художник народився у сім'ї німців-переселенців. У шість років залишився круглим сиротою. У 14 років дядько віддав його до Дьєрдя Ланга навчатися столярній справі [2, с. 1].

До малювання Міхая підштовхнула хвороба, після якої не міг братися за важку роботу. Уже за якийсь десяток років Міхай їде до Угорщини, вчиться в академіях мистецтв і буквально з появою першої своєї картини отримує світове визнання.

Переломним у житті Міхая став 1861 рік, коли він повернувся до Бейкешчобо і почав брати приватні уроки малювання у місцевого вчителя Карла Фішера, а також познайомився з мандруючим художником Елеком Самаші. Після цього почався новий етап у житті митця – вступ до Віденської (1865) та Мюнхенської (1866) художніх академій, навчання у німецького художника Людвіга Кнауса [8, с. 16].

1860-ті роки – період ранньої творчої доби митця. Цей період позначений такими творами, як «Прощання Петефі з батьківською домівкою» (1866), «Буря в степу» (1867), «Паводок» (1868), «Позіхаючий інаш» (1869).

На початку 1872 року Мхай Мункачі переїжджає з Дюссельдорфа до Парижа. Нова сторінка його життєпису розпочинається з роботи над картиною «Нічні бродяги».

У 1873 році художник виставив п'ять своїх робіт («Нічні бродяги», «Жінка, яка збиває масло», «В осінньому парку», «Повернення додому чоловіка-п'яниці» та етюд чоловічої голови) в угорському відділі Віденської всесвітньої виставки. Вони були високо оцінені знавцями мистецтва.

Наступний рік приніс зміни і в особистому житті художника – він одружився з вдовою барона де Марша Цецілією Пап'є. Однією з особливостей цього періоду стала поява в майстра інтересу до малювання пейзажів.

Найбільш відомими картинами 1870-х років є: «Збирачка хмизу» (1873), «Прощання» (1873), «Циганський табір» (1873), «Ломбард» (1874), «У майстерні» (1876), «Паризький салон» (1877), «Мільтон, який диктує своїм донькам поему «Втрачений рай» (1877 – 1878), «Музична кімната» (1878), «Відвідувачі дитини» (1879), «Післяобідній візит» (1879) та інші [2, с. 1].

Як зауважили дослідники, перші чотири полотна ніби взяті із життя Карпатського краю. У них дуже вдало показано заняття та побут наших предків. Твір «У майстерні», на переконання дослідників спадщини Мункачі, знаменував початок нового, салонного етапу в творчості митця [1, с. 20].

Додамо, що у 1870-х роках художник досить регулярно і з успіхом організовував виставки власних творів.

Важливе місце у творчому доробку Мункачі належить біблійній тематиці. Так, у 1880-х роках він створив три картини – «Христос перед Пілатом», «Голгофа» і «Це людина».

4 листопада 1880 року Міхая Мункачі обрали Почесним громадянином міста Мукачево.

У ті ж 1880-ті роки Міхай Мункачі створив низку чудових полотен, серед яких можна виокремити портрети кардинала Лайоша Гайнальда (1884) і композитора Ференца Ліста (1886), картину «Віднайдення батьківщини» (1893-1894).

9 травня 1900 р. від тяжкої хвороби митець помер у місті Будапешт (Угорщина) [2, с. 8].

Уже перша картина Міхая Мункачі привернула увагу спеціалістів настільки, що він скоро став навчатися в Паризькій художній академії. Його картини уже за його життя користувалися надзвичайно великим попитом.

За низку унікальних полотен Міхай Ліб отримав почесні нагороди Угорського уряду, а в 1880 році Мукачівська мерія присвоїла йому звання дворянина і дворянське прізвище Мункачі, що й означає «мукачівський».

Однак власне на батьківщині Міхай майже не був за свого творчого життя. Але про митця не забули в роки незалежності нашої країни. Зокрема, 1994 рік ЮНЕСКО оголосило роком Міхая Мункачі, а у липні-серпні 2007 року в Мукачівському замку пройшла виставка робіт майстра, на відкритті якої побували і виступили Президент України і прем'єр-міністр Угорщини.

Зараз закарпатці пам'ятають про свого славетного земляка. Так, у Мукачівському замку у 2007 році експонувалися полотна Міхая Мункачі, було відремонтовано другий поверх верхнього крила Мукачівського замку, створено спеціальні електропроводи, сигналізацію, відеонагляд, встановлено кондиціонери для підтримання постійної температури й постійної сталої вологості [7, с. 8].

48 полотен, які були виставлені в Мукачівському замку, спеціалісти оцінюють у 25 мільярдів угорських форинтів, або 675 мільйонів гривень.

Однак справжню вартість творчості Міхая Мункачі визначити важко. І перші враження відвідувачів виставки це підтверджували. Виставка творів Міхая Мункачі після демонстрування в Мукачівському замку повернулися до приватної колекції в Нью-Йорк, а решта – до Угорщини.

У Закарпатському художньому музеї зберігається одна з найбільш повних на теренах України колекція угорського мистецтва, яке в першій половині XIX ст. розвивалося у тісному зв'язку з художніми школами Німеччини та Австрії. Цей період представлений у музейній збірці всього кількома експонатами – взірцями угорського портретного мистецтва, які ще потребують остаточної атрибуції. Колекція багата наявністю ряду пам'яток другої половини XIX ст.

Серед творів визначних митців того часу чільне місце посідають роботи Міхая Мункачі, засновника угорської реалістичної школи живопису. В музеї зберігається його робота «Голова фарисея» – підготовчий етюд до великоформатного полотна «Христос перед Пілатом», який без змін повторений художником у завершеному варіанті картини [3, с. 14].

В Ужгороді існує творче об'єднання митців імені Міхая Мункачі, які в дні угорської культури

відзначає традиційними виставками творів своїх членів. Експозицію розгортають у виставкових залах Закарпатського музею народної архітектури та побуту. Свої роботи можуть репрезентувати понад тридцять митців з різних районів краю. А це живопис, графіка, декоративно-прикладне мистецтво тощо.

Виставка вражає своїм жанровим розмаїттям, широким творчим діапазоном та тематикою творів. Пейзаж, портрет, натюрморт, абстрактна композиція, тематичний твір – допомагають створити цілісну картину мистецтва Закарпаття, знайомлять нас з його національними особливостями. Роботи цікаві тим, що репрезентують творчість кількох поколінь художників, які різняться між собою як світоглядом так і манерою та технікою письма.

Серед учасників професійні митці та аматори, які добре відомі шанувальникам мистецтва. Зокрема це Янош Кліса, Янош Рейті, Петро Шолтес, Антон Ковач, Магда Пуглик-Белень, Ангела Турак, Габрієлла Шолтес, Микола Шете та інші.

До виставки долучилися й члени творчої організації Арт Тиса.

Культурно-мистецька акція відбувається за підтримки Товариства угорської інтелігенції Закарпаття, Національного культурного фонду Угорщини та Центру угорської культури Закарпаття [6, с. 14].

Також у Мукачевому щороку в ПТУ-31 проводить вечір, присвячений Дню народження Мігая Мункачі.

У квітні 2012 року побачив світ примірник нового науково-популярного видання, присвяченого життю та творчості Міхая Мункачі, – «Повернення додому Міхая Мункачі» за авторством Івана Лендєла (історика, члена Національної спілки журналістів України) та Олександра Галая (кандидата педагогічних наук). На 80-ти кольорових ілюстрованих сторінках видання розміщені хронологія життя та творчості видатного художника, розповіді про найважливіші події, які відбувалися на його честь в Мукачеві [4].

У вересні 2013 року у Мукачівській картинній галереї відбулося урочисте відкриття виставки творів Об'єднання мистецтва та культури Карпатського регіону і Товариства І. Ревеса, виконаних на першому мистецькому пленері імені М. Мункачі у Рахові. Мукачівці та гості міста мали чудову нагоду познайомитися з цікавими творами образотворчого мистецтва, головною темою яких була постать та твори всесвітньовідомого художника, Почесного громадянина Мукачева Міхая Мункачі.

Приємно, що організатори першого мистецького пленеру імені М. Мункачі та виставки приєдналися до проголошення 2014 року – роком всесвітньовідомого живописця Міхая Мункачі, за пропозицією фонду М. Мункачі, адже 24 лютого 2014 року відзначався 170-річний ювілей Великого мукачівця [5, с. 2].

У вересні 2013 року в Мукачівській міській картинній галереї відбулось відкриття виставки «Імпресії Мункачі». Презентація арт-проекта, присвяченого 170-літтю з дня народження відомого угорського художника, уродженця Мукачева стала першою подією у марафоні святкувань.

Поважність мистецького дійства засвідчили й гості, які завітали на відкриття, серед яких мер

Мукачева – Золтан Лендел, генеральний консул Угорщини в Берегові – Іштван Товт; колекціонер, засновник фонду ім. М. Мункачі, почесний громадянин міста над Латорицею – Імре Пак, губернатор комітату Рон-Грабфелд (Баварія) Томас Габерманн; нащадок роду Перені барон, доктор Франс Сабад (м. Бад Нойштадт, Німеччина) та інші.

Головним ініціатором та організатором проекту «Імпресії Мункачі» стало Об'єднання мистецтва та культури Карпатського регіону на чолі з Ласло Орі (Ніредьгаза) [8, с. 16].

Основні організаторські турботи із закарпатської сторони вирішував Аттіла Коприва – художник та дослідник крайового мистецтва з Мукачева. У експозиції виставки було представлено живописні та графічні твори, виконані під час пленеру, який відбувся у червні цього року в Рахові.

Численні портрети, пейзажі та тематичні композиції відображали творчі інспірації художників, нав'язані постаттю Мункачі та міста, в якому він народився.

Для участі у мистецькому проекті було запрошено понад 20 художників – членів Товариства угорських художників Закарпаття ім. І. Ревеса, Закарпатської організації НСХУ та окремих митців з Угорщини та Мукачева. У планах організаторів – презентація арт-проекту у виставкових залах Києво-Могилянської Академії, а згодом – у Будапешті та Нью Йорку.

Відкриваючи виставку, Золтан Лендел відмітив вагомість мистецької події, адже виставкою «Імпресії Мункачі» розпочалось святкування 170-ліття всесвітньовідомого художника саме у місті, де він народився. Мер міста привітав поважних гостей та подарував ім видання «Повернення додому Міхая Мункачі» про життя та творчість художника.

Імре Пак – поціновувач живопису та на сьогодні найбільший колекціонер робіт відомого мукачівця розповів про заплановані заходи святкування, ініційовані фондом ім. М. Мункачі (мюзикл та балет про життя художника, масштабна виставка робіт митця).

На завершення організатори арт-проекту показали слайд-шоу, в якому стараннями Орі Ласло було освітлено головні життєві події Мігая Мункачі, присмачені різноманітними фото з життя художника та ілюстраціями творчого процесу пленеру в Рахові [5, с. 2].

У лютому 2014 року, напередодні 170-річчя від Дня народження Міхая Мункачі, відбулася помітна подія. Міський голова Мукачева Золтан Ленд'єл на прохання Громадської організації «Наша дорога», передав для бібліотек загальноосвітніх закладів міста примірники науково-популярного видання «Повернення додому Міхая Мункачі», присвячене життю та творчості нашого земляка.

Дана подія надала можливість учнівській молоді міста краще ознайомитися зі становленням людини, яка в ранньому дитинстві стала сиротою, але завдячуючи великій наполегливості, працьовитості та волі зуміла не тільки вистояти, але й заявити про себе на весь світ.

У травні 2016 року на аукціоні Крістіс в Нью-Йорку була продана картина вихідця із Закарпаття – Міхая Мункачі «Молода жінка на ди-

вані» – за рекордну суму 245 тисяч доларів з комісією (приблизно 67 мільйонів форинтів).

Це одна з найцінніших картин європейського мистецтва XIX-го століття, що були продані на аукціоні.

У мукачівському видавництві «Карпатська вежа» у серпні 2016 року вийшла книжка Віктора Дворніченка «Голгофа и воскресение Михая Мункачи. Литературный этюд к портрету выдающегося венгерского художника». За словами автора, він завжди захоплювався життєвим і творчим шляхом відомого художника Міхая Мункачі, погруддя якого стоїть у центрі міста над Латорицею. В. Дворніченко каже, що понад 30 років збирав матеріал для книги, яка розповідає про життя митця.

У залі Мукачівської міської центральної бібліотеки імені О. Духновича відбулась презентація книги, де зібрані гості та друзі автора, а також представники місцевих ЗМІ. Побував на святі й міський голова Мукачева Золтан Ленд'єл, а також голова Закарпатської організації Національної спілки письменників України Василь Густі.

Ця праця є першою в Україні детальною біографією цього митця. Художньо-документальна біографія ділиться на 50 розділів, опирається на спогади самого М. Мункачі, його колег-художників і мистецтвознавців, постійно цитуються листи майстра.

Автор починає оповідь зі сходження героя до слави, його підкорення Парижа, не надто щасливий шлюб з баронесою Сесілією, а потім виходить на зацікавлення художника євангельською тематикою, повертається до його дитинства (рання смерть батька, мачуха, покровительство родичів, перспективи ремісництва, а головне – пошуки себе). Відтак – знову 80-ті роки, створення головних шедеврів, глибоке занурення у христологію, поїздка до США, смерть друга Івана Крамського, поява психоделічних мотивів (картина «Регіт»).

Уся ця драма на фоні типового паризького салону його дружини, яку називають «Мадам Реклама» і власного заробітчанства на салонній тематиці. Втеча від цього усього до писання монументальних полотен з історії Угорщини. Яскраво описано відзначення Міленіуму 1896 р., відвідини рідного Мукачева. І – фінальне божевілля. Помер, переживши Вальпургієву ніч 1 травня. Відповідно до творчої волі автора, останній сон маестро був присвячений його діалогові з Великим Інквізитором. Як дві післямови уміщено нариси «Воскресіння Міхая Мункачі» і «Чотири загадки Мункачі» [7, с. 8].

Життєпис вийшов дуже пронизливим, місяцями – з елементами психоаналізу. Книжка насичена величезною кількістю персонажів зі сфери політики і мистецтва. Вони вступають у максимально несподівані контакти. Документальний стиль органічно поєднується з напруженими діалогами різних героїв, описи – з медитаціями, потоком свідомості.

Меморіальна дошка М. Мункачі встановлена у 2000 році на Школі мистецтв м. Мукачево.

Пам'ятник Мігаю Мункачі – погруддя видатного митця, виконане з бронзи, граніту та андезиту автором М. Беленем та архітектором О. Андялоші. Це погруддя було встановлено у 1995 р. за рішенням ЮНЕСКО на честь святкування

150-річчя з дня народження митця у м. Мукачево на площі Миру. У листопаді 2016 р. пам'ятник Мункачі в центрі Мукачева заміняли скульптурою Св'ятого Мартина. Погруддя Мункачі встановили на площі у дворіку художньої школи імені митця.

В центрі Мукачево в пішохідній зоні розташований ресторан «Мункачі». Це модний заклад із арт-салонем, де представлені картини угорського художника Міхая Мункачі. Зал ресторану розрахований на 70 місць. Атмосферу галантних часів відображають меблі кінця XIX століття, старовинні бра, печі, бронза. Серед фірмових страв – салат «Мункачі», суп з баранини «Мункачі», закуска «Мункачі» з різних видів сала і домашньої ковбаси.

Вулиця Взуттєва у м. Мукачево перейменована на честь славнозвісного земляка – Міхая Мункачі.

Музей угорського художника Міхая Мункачі знаходиться в історичній пам'ятці м. Мукачево, колишньому палаці Ракоці; тепер в будинку розміщена художня школа імені М. Мункачі. Експозиція музею розміщена в холі школи. Тут можна ознайомитись з копіями творів художника та копіями документів, які розповідають про його творчий та життєвий шлях.

Художня школа імені Міхая Мункачі була створена у 1979 році, у квітні 1994-го, до 150-річчя з дня народження видатного художника М. Мункачі та 15-річчя закладу, школі було присвоєно ім'я Міхая Мункачі. Школа заснована із ініціативи її першого директора Василя Михайловича Цібере та закарпатського художника та педагога Василя Васильовича Бурча. Мало кому відомо, що вже понад 35 років в Художній школі імені Міхая Мункачі зберігається гіпсова форма пам'ятника художнику, яка мала б стати повноцінним пам'ятником для міста (погруддя, натомість, перемістилося б на подвір'я біля школи), але кошти на такий мистецький проект ніяк не знаходяться.

Висновки. Творчість Міхая Мункачі мала значний вплив на розвиток реалістичного живопису в Угорщині. Полотна Міхая Мункачі пройняті суворою правдою, їм властиві глибокий драматизм, що особливо підкреслюється контрастністю темних і світлих фарб, та гострота психологічної характеристики образів.

Закарпатці з великою пошаною ставляться до свого співвітчизника. Так, в Ужгороді існує творче об'єднання митців імені Мігая Мункачі,

Художня школа названа на честь імені Мігая Мункачі, на території закладу зберігається гіпсова форма пам'ятника художнику.

У квітні 2012 року було видано працю «Повернення додому Міхая Мункачі» за авторством Івана Ленд'єла та Олександра Галая, у серпні 2016 року вийшла книжка Віктора Дворніченка «Голгофа и воскресение Михая Мункачи. Литературный этюд к портрету выдающегося венгерского художника».

У вересні 2013 року у Мукачівській картинній галереї відбулося урочисте відкриття виставки творів Міхая Мункачі.

Меморіальна дошка М. Мункачі встановлена у 2000 році на Школі мистецтв м. Мукачево, пам'ятник – погруддя видатного митця, викона-

не з бронзи, граніту та андезиту встановлене у 1995 р. на честь святкування 150-річчя з дня народження митця.

В центрі Мукачево розташований ресторан «Мункачі», вулиця Взуттева перейменована вулицю – Міхая Мункачі.

Список літератури:

1. Галай О. Повернення додому Міхая Мункачі... Учора виповнилося 165 років з дня народження великого нашого земляка: [закарпат. художник] / О. Галай, І. Лендьел // Новини Закарпаття. – 2009. – 21 лютого. – С. 20, 24.
2. Дочинець М. Геній з Мукачева. Третє повернення Мігая Мункачі: [про жит. та творч. шлях живописця] / М. Дочинець // Старий Замок. Паланок. – 2007. – 26 липня. – 1 серп. – С. 1, 8-9.
3. Зубач В. Генетичний код народу і його мистецьке вираження: [у рамках Дня угор. культури-2013 «Карпатика Арт Експо» в Закарпат. музеї нар. архіт. і побуту розгорнулася вист. членів творч. об'єдн. митців ім. М. Мункачі та ін.] / В. Зубач // Фестиваль. – 2013. – 1-7 лют. – С. 14.
4. Лендьел І. І. Повернення додому Міхая Мункачі / І. І. Лендьел, О. Ю. Галай; передм. В. Петьовка. – Ужгород: Ужгородська міська друкарня, 2011. – 80 с.
5. Ножка А. Дні угорської культури в Ужгороді запам'яталися виставкою та голубцями: [святкув. Днів угор. культури та 190-річчя угор. гімну, організовані Т-вом угор. інтелігенції Закарпаття ім. Мігая Мункачі та Центром підтримки угор. культури] / А. Ножка // Новини Закарпаття. – 2013. – 29 січня. – С. 2.
6. Олашин М. В. Шлях Міхая Мункачі до світової слави проліг через Мукачево: [про жит. і твор. шлях художник] / М. В. Олашин // Новини Закарпаття. – 2012. – 18 серпня. – С. 14.
7. Пумпинець В. До 170-ї річниці від дня народження Міхая Мункачі у Мукачеві відкрилася художня виставка: [відом. художник] / В. Пумпинець // Новини Закарпаття. – 2013. – 24 вересня. – С. 8.
8. Філіппов О. Мункачі повернувся додому: вийшла нова кн. про славет. земляка: [вихід кн. І. Лендьела та О. Галай «Повернення додому Міхая Мункачі»] / О. Філіппов // Старий Замок. Паланок. – 2012. – 19-25 січня. – С. 16.

Молнар Б.Р.

Дебреценский университет

КОЛЕКТИВНАЯ ПАМЯТЬ ХУДОЖНИКА-РЕАЛИСТА ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ XIX ВЕКА МИХАЯ МУНКАЧИ

Аннотация

В статье проанализировано творчество выдающегося венгерского художника-реалиста второй половины XIX века Михая Мункачи. Обращено внимание на связывание Михая Мункачи с Закарпатьем. Описано, как закарпатцы помнят о Михая Мункачи и роль культурных организаций в сохранении памяти.

Ключевые слова: художник, реалист, полотна, основатель, Закарпатье, Венгрия, Михай Мункачи.

Molnar B.R.

University of Debrecen

THE COLLECTIVE MEMORY ARTIST-REALIST SECOND HALF OF THE NINETEENTH CENTURY MIHALY MUNKACSY

Summary

The article analyzes the work of famous Hungarian artist-realist second half of the nineteenth century Mihaly Munkacsy. Attention is paid to linking Mihaly Munkacsy Transcarpathia. How Transcarpathians remember Mihaly Munkacsy and the role of cultural institutions in preserving memory.

Keywords: artist, realist, paintings, founder, Transcarpathia, Hungary, Mihaly Munkacsy.